

10.10.2022

Eduskunta
Ympäristövaliokunta

HE 128/2022 vp

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE ERÄIDEN VIHREÄN SIIRTYMÄN HANKKEIDEN VÄLIIKÄISTÄ ETUSIJAA ALUEHALLINTOVIRASTOJEN LUPAKÄSITTELYSSÄ VUOSINA 2023–2026 JA HALLINTOTUOMIOISTUIMISSA VUOSINA 2023–2028 KOSKEVAKSI LAINSÄÄDÄNNÖKSI

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) katsoo, että hallituksen esityksen tavoitteet luoda määräaikaisten etusijain vihreän siirtymän investoinneille ovat kannatettavia, kun Venäjän hyökkäyssodan vuoksi irtaantuminen fossiilisesta energiasta on noussut entistä tärkeämmäksi lähivuosina. Esityksessä on kuitenkin seikkoja, jotka vaatisivat korjaamista, jotta esityksen tavoitteet toteutuisivat paremmin.

Teollisen mittakaavan biokaasun kuuluminen etusijan piiriin varmistettava

Ensinnäkin on tärkeää varmistaa, että kaikki teolliset biokaasulaitokset kuuluvat lupakäsittelyssä etusijan saavien hankkeiden joukkoon. Hallituksen esityksen perusteluissa ei mainita erikseen esimerkkinä lantabiokaasua, vaan siellä mainitaan biokaasu, joka ei ole peräisin fossiilista lähteistä. Näkemyksemme mukaan lantaa hyödyntävät laitokset ovat em. määritelmään perustuen nopeutettujen hallintomenettelyjen piirissä. ETL katsoo, että asiaa tulisi täsmentää valiokunnan mietinnössä 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 2 momenttia koskien.

Tämä on edellytys myös hallituksen biokaasutavoitteiden toteutumiselle. Kotimainen lantabiokaasu parantaa Suomen polttoainetuotannon omavaraisuutta. Investoinnit elintarviketeollisuuden ja maatalouden sivuvirtojen käsittelylaitoksiin lisäävät kotimaisen uusiutuvan biopolttoaineen käyttöä tuotannossa ja liikenteessä. Samalla kotimaisen kierrätetyn fosforin ja typen käyttö tehostuu lisäten lannoiteomavaraisuutta.

Kiertotalousinvestoinnit tulisi sisällyttää etusijan piiriin

Toiseksi ETL näkee, että kiertotaloutta edistävät investoinnit tulisi ottaa mukaan etusijan saavien investointihankkeiden piiriin lisäämällä 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 2 momentin luetteloon uusi kuudes kohta kiertotaloutta edistävistä hankkeista. Kiertotalouden edistäminen on ollut yksi hallituskauden keskeisiä painopisteitä sekä kotimassa että EU:ssa. Kiertotaloutta edistävät investointihankkeet esimerkiksi tehostavat materiaalien käyttöä, parantavat uusiutumattomien raaka-aineiden kiertoa sekä vähentävät hiilidioksidipäästöjä.

DNSH-periaate tulisi poistaa esityksestä

Kolmanneksi ETL pitää ongelmallisena esityksessä vihreän siirtymän investointeihin kytkettyä ”ei merkittävää haittaa”-periaatetta (DNSH), joka liittyy EU:n kestävän rahoituksen luokitukseen. Sitä ei ole rakennettu käytettäväksi investointilupien kriteerinä. Periaatetta ei myöskään ole määritelty Suomen lainsäädännössä.

Lainsäädännön tarkkarajaisuuden ja täsmällisyyden vuoksi periaatteen sisällyttäminen aineelliseen lainsäädäntöön on yritysten kannalta hankalaa, koska se luo epävarmuutta sellaisten hankkeiden toteuttamiseen, jotka tähtäävät omavaraisuuden kasvattamiseen ja päästöjen vähentämiseen. ETL katsoo, että olisi perustelua poistaa 1. lakiehdotuksen 2 a §:n 1 momenttiin sisältyvä vaatimus, koska se monimutkaistaa lupakäsittelyä ja voi toimia lain tarkoitusta vastaan hidastaen investointien etenemistä.

Lopuksi ETL toteaa, että hallituksen esitys vie luvituksen sujuvoittamista oikeaan suuntaan, mutta laajemmalle pysyväälle lupamenettelyjen uudistukselle jää edelleen tarve, jotta Suomeen suuntauvia investointeja voidaan edistää lähivuosina.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY

Mikko Käkelä
toimitusjohtaja

Jukka Ihanus
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätiedot: Jukka Ihanus, 050 463 9929, jukka.ihanus@etl.fi